ISSN 2078-5119. Теорія і практика викладання української мови як іноземної. 2017. Випуск 13. С. 109–115
Theory and Practice of Teaching Ukrainian as a Foreign Language. Issue 13. P. 109–115

УДК 811.161.2'243:378.147

ТВОРЧІ ВПРАВИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ МЕДИЧНОГО ПРОФІЛЮ НАВЧАННЯ

Юлія Косенко

Сумський національний аграрний університет,
кафедра іноземних мов,
вул. Г. Кондратьєва 160, 40021 м. Суми, Україна,
тел. 0542701093,
ел.пошта: write2yulia@ukr.net

Подано зразки творчих вправ, розкрито їх зміст та охарактеризовано сутність інформаційно-комп'ютерних технологій, показано позитивні сторони інноваційних технологій навчання, які доцільно застосовувати у процесі навчання.

Ключові слова: іноземні студенти, інформаційно-комп'ютерні технології, українська мова як іноземна.

DOI http://dx.doi.org/10.30970/ufl.2018.13.1986

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку системи освіти в Україні характеризується пошуком нових форм, методів і засобів навчання, виховання й управління і впровадженням освітніх інновацій у систему викладання української мови як іноземної. На сьогодні активізувалися дослідження проблем, пов'язаних із формуванням мовленнєвої компетентності майбутніх медиків, з боку таких науковців, як: Т. Алексеєнко, І. Антофійчук, Е. Арцішевська, Є. Божович, Е. Бистрота, І. Зимня, І. Гончарова, Л. Васецька, Д. Дмитрієва, О. Іванців, М. Кабардов, Я. Кміт, І. Кулікова, Т. Курилюк, І. Кушнір, М. Львовіна, Т. Манівська, М. Павленко, Л. Сенік, Т. Скорбач, Л. Русалкіна, О. Тростинська, О. Фадєєва, Л. Фоміна, В. Хейлік, І. Чикайло та інші. Питаннями, пов'язаними з вивченням іноземцями лексики (проблема відбору лексики, особливості її засвоєння, розробка методики тощо), займаються такі науковці, як: Т. Балихіна, С. Бобиль, Т. Гроховська, Т. Кудіна, Т. Лагута, Е. Ляпічева, Н. Василенко, О. Вержанська, Л. Гринь, Л. Ткаченко, О. Палка, І. Процик, Н. Ройтберг, О. Скварча, Н. Щур, Н. Ямшинська та інші. Вагомий внесок у розроблення ігрових методів навчання під час вивчення української мови як іноземної здійснили вчені Л. Вилка, А. Деркач, О. Довгоп'ят, А. Зарицька, Г. Іванишин, В. Коломієць, І. Кочан, Ю. Кулюткін, Г. Лозанов, С. Марченко, Б. Матанов, І. Молоцька, Л. Паламар, О. Палінська, І. Петерсон, Є. Поляков, В. Тараненко, Ю. Турченко та інші.

Питанням визначення найбільш ефективного використання Інтернет-ресурсів у навчанні української мови студентів-іноземців різних спеціальностей присвячені роботи О. Калініченко, І. Кочан, О. Самолисова, Т. Скорбач, Л. Роман та інші.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми використання інноваційних технологій на заняттях з української мови як іноземної досліджують О. Антонів, Ю. Артемьєва, С. Вдович, А. Гейдел, Ю. Гапон, М. Гримич, І. Довгий, А.

© Косенко Ю., 2017

Зарицька, Г. Іванишин, О. Калініченко, О. Коваленко, А. Ковальова, І. Кочан, В. Корженко, Т. Кудіна, В. Литвяк, К. Маргстич, Л. Мацько, Є. Можар, Л. Олійник, М. Онищенко, М. Опанасюк, О. Палка, О. Пономарьова, А. Різніченко, О. Самолисова, Т. Скорбач, Б. Сокіл, Г. Темник, Ю. Турченко, А. Чернова та інші.

Досвід українських ВНЗ у справі підготовки іноземних студентів може стати гідним фундаментом для подальшого розвитку та розробки нових технологій навчання. Численні дослідження (О. Антонів, К. Арутюнян, В. Бадер, О. Білик, Л. Бей, О. Вознюк, С. Дерба, І. Довгий, Е. Джурко, В. Комарова, А. Корнілов, Н. Кудикіна, В. Тараненко, Г. Швець та ін.) підтверджують, що використання мультимедійних технологій інтенсифікує навчальний процес, збагачує його зміст, збільшує мотивацію у вивченні мови. Відомо, що здатність відео моделювати реальні ситуації мовлення створює, таким чином, прямий ефект контакту з мовним середовищем.

У наш час спостерігаємо динамічний процес ІКТ. Використання гри як навчального прийому передбачає введення мовного матеріалу (фонетики, лексики, граматики), його закріплення і активізацію в усному (монологічному, діалогічному) та писемному мовленні, а також контроль його засвоєння іноземними студентами [4 : 139].

Технічний процес нестримно рухається вперед, і тому зараз кожен викладач знаходиться у постійному пошуку нових методів та шляхів викладання української мови як іноземної. На сьогодні існує велика кількість підручників, посібників з української мови як іноземної для студентів медичного профілю навчання. Проте, якщо детально підійти до підготовки занять з цього предмету, виникає безліч питань, з якими стикається викладач-мовник. Тому **мета статті** – подати зразки творчих вправ для студентів-іноземців медичного профілю навчання, розкрити їх зміст та охарактеризувати сутність ІКТ.

Саме цим зумовлена зараз увага педагогів, методистів до інновацій. Проблема удосконалення форм і методів викладання української мови як іноземної, їх постійного оновлення, пристосування до нових умов життя останнім часом не виходить з розряду актуальних для вищої освіти.

Виклад основного матеріалу. Існують дві основні сфери застосування комп’ютерів у навчальній діяльності: комп’ютерна підтримка традиційного навчання; навчання, реалізоване за допомогою комп’ютера. Комп'ютер може використовуватися на всіх етапах процесу навчання: під час пояснення нового матеріалу, закріплення, повторення, контролю тощо.

Загальновідомо, що використання рольових ігор, у яких іноземці спілкуються в парах або в групах не лише дозволяють зробити заняття більш різноманітними, а й дають можливість студентам проявити мовленнєву самостійність, реалізувати комунікативні вміння та мовленнєві навички. Іноземні студенти можуть допомагати один одному, успішно коригувати висловлення своїх співрозмовників, навіть якщо викладач не дає такого завдання. Учасники рольових ігор можуть виконувати різноманітні ролі, саме серії проблемних завдань відкривають можливості використання української мови як іноземної для повсякденного спілкування, а також для вирішення професійних завдань. Забезпечуючи формування відповідних видів мовленнєвої діяльності, вони допомагають формувати у іноземних студентів професійні комунікативні компетенції. Створюючи проблемні ситуації, викладачеві слід стежити, щоб завдання відповідали рівню наявних знань та інтелектуальних можливостей іноземних громадян, не були стереотипними, відображали реальні ситуації професійної діяльності, подавали проблему під несподіваним кутом зору, а також були пов’язані з темою заняття, текстом, який вони читали, граматикою, яку вони опрацьовували. Виконуючи такі завдання студенти-

ISSN 2078-5119. Теорія і практика викладання української мови як іноземної. 2017. Випуск 13

іноземці можуть практично осмислити інформацію, подану в тексті, активізувати лексичний та граматичний матеріали. Пропонуємо для студентів-іноземців медичного профілю навчання декілька творчих вправ у вирішенні різноманітних проблемних ситуацій. Для виконання цих ігрових вправ обов'язково потрібне технічне обладнання.

1. Після одного разу прочитання діалогу з монітора комп'ютера іноземці мають виконати завдання, у якому потрібно відтворити пропущені фрази у тексті.

Діалог «У лікаря».

Лікар: Доброго ранку! Що Вас турбує?

Пацієнт: Доброго ранку! Мене турбує головний біль, слабкість, біль у області серця.

Лікар: Як довго Ви перебуваєте у такому стані?

Пацієнт: Уже 3 дні. Спочатку думав, що біль мине, але, на жаль, стало тільки гірше.

Лікар: Які ліки Ви приймали?

Пацієнт: Я випив «Цитрамон-Дарниця» від головного болю та «Корвалол» від болю у серці.

Лікар: У Вашому стані цього недостатньо та і як Ви знаєте самолікування ніколи до добра не приводило. Тому, зараз ідіть зробіть кардіограму та рентген серця, а потім зі знімком прийдете знов до мене. Після того, як я подивлюся результати рентгену, скажу як далі Вам лікуватися.

Пацієнт: Дякую, лікарю. До побачення!

Лікар: До побачення!

Діалог «У лікаря».

Лікар: Доброго ранку! Що Вас турбує?

Пацієнт: Доброго ранку! Мене турбує … .

Лікар: Як довго … у такому стані?

Пацієнт: Уже 3 дні. Спочатку думав, що … , але, на жаль, стало тільки гірше.

Лікар: Які … Ви приймали?

Пацієнт: Я випив «Цитрамон-Дарниця» від … та «Корвалол» від … .

Лікар: У Вашому стані цього недостатньо та і як Ви знаєте самолікування ніколи до добра не приводило. Тому, зараз ідіть … , а потім зі знімком прийдете знов до мене. Після того, як я подивлюся результати рентгену, скажу як далі Вам лікуватися.

Пацієнт: …, лікарю. До побачення!

Лікар: … !

2. На екрані потрібно за допомогою курсору відтворити правильний вигляд вивчених слів, зокрема, енпритомність – непритомність, упльс – пульс, ілнза – лінза, мдесестра – медсестра, инрка – нирка, імзинець – мізинець, печікна – печінка, аретрія – артерія, кадріолог – кардіолог тощо.

3. Ігрова вправа під назвою «Вставити пропущені букви **р** чи **л**».

А…е…гія (алергія), анестезіо…ог (анестезіолог), г…ип (грип), к…ючиця (ключиця), ку…ак (кулак), ліка… (лікар), …ікування (лікування), ни…ка (нирка), ни…ка (палата), підбо…іддя (підборіддя), п…ече (плече), по…ік…ініка (поліклініка), …одимка (родимка), …от (рот), …ука (рука), стомато…ог (стоматолог), ст…ес (стрес), ті…о (тіло), хво…ий (хворий), хі…у…гія (хірургія), х…ебет (хребет).

4. У наступному ігровому завданні пропонується з наведеного набору літер утворити і надрукувати слова: *и, п, с, а, н – <u>спина</u>; т, в, і, ж, и – <u>живіт</u>; я, о, с, в, о, л, с – <u>волосся</u>; ч, о, л, б, ч, я, и – <u>обличчя</u>; і, б, р, і, д, д, я, д, п, о – <u>підборіддя</u>; и, я, ш – <u>шия</u>; а, і, а,*

д, р, ф, а, м, г – діафрагма; т, є, н, а, і, ц, п – пацієнт; і, ц, я, а, е, п, р ,о – операція; с, ь, т, р, і, з, о, а, д, о, к, е, л – далекозорість; у, с, к, у – укус; у, с, р, і, в – вірус .

5. Поставте замість крапок пропущені слова, використовуючи слова для довідок.

1. Будова людського … надзвичайно складна.
2. Міцність кісткової тканини забезпечують неорганічні … – солі кальцію.
3. М'язова структура нашого серця містить у собі й гладку, і поперечносмугасту м'язову … .
4. Довгастий мозок є головним … зв'язку між головним і спинним мозком.
5. Середній … – найменший за розмірами відділ головного мозку.
6. Кінцевий (попередній) відділ головного мозку – … нашої свідомості та мислення, що закриває собою всі інші відділи.
7. У зовнішніх шарах спинного мозку розташовуються клітини вегетативної нервової … (системи)
8. Головним елементом нашої системи кровообігу є … .
9. Нижче верхнього кінця грудини … розділяється на два бронхи, стінки яких також укріплені хрящовими кільцями.
10. Основу нашого скелета утворює оригінальна конструкція – … .

Слова для довідок

Хребет, тіла, серце, трахея, речовини, тканину, системи, засобом, орган, мозок

6. Вставте з поданих нижче варіантів відповідей пропущені слова в реченні. Зверніть увагу на зразок. Ваші варіанти відповідей запишіть у подану нижче таблицю.

Сечостатева система

Тисячі й тисячі років покоління людей змінюють одне одного. Відбувається це завдяки найважливішій особливості живих організмів ————————————.

Людство ділиться на дві статі – чоловічу та жіночу. І тіла представників цих двох «половинок» нашого роду влаштовані неоднаково. Чоловічий організм розрахований на те, ————————————————. А жіночий здатен виносити, народити дитину й вигодувати її в перші місяці життя. Новий організм зароджується в той момент,————————————————————————.

Деякі частини статевої системи одночасно служать для сечовиділення, ———————— ————————————. Саме наявність того чи іншого набору репродуктивних (відповідальних за розмноження) органів і визначає, ————————————.

———————————— (сім'яників, тестикулів), їхніх проток, статевого члена, сечового міхура й передміхурової залози. ————————————; вони «підвішені» у спеціальному мішечку-мошонці на сім'яному канатику. Саме тіло яєчка складається з великого числа сім'яних канальців. Цей орган постійно постачає в кров чоловічі статеві гормони і є «фабрикою» з виробництва сперми – особливої речовини, що містить чоловічі статеві клітини – сперматозоїди.

Оскільки температура, за якої відбувається нормальний розвиток статевих клітин, нижча за температуру тіла й становить близько 34 градусів за Цельсієм, яєчка «винесені» з організму назовні тіла. За таких умов у яєчках відбувається сперматогенез – ———————— ————————. У середньому він триває близько 74 діб, після чого склад сперми оновлюється. Варто зазначити, що сперматогенез триває в чоловіків практично все життя, до досить похилого віку, хоча швидкість його згодом починає знижуватися.

ISSN 2078-5119. Теорія і практика викладання української мови як іноземної. 2017. Випуск 13

Функція розмноження в чоловіків полягає в тому, ——————————— ——————————— : в організмі нормального дорослого чоловіка щодня виробляється до 500 млн сперматозоїдів.

Природа наділила сперматозоїди особливою рухливістю. Адже тільки найбільш активні, здорові та захищені чоловічі клітини зможуть добратися до мети.

———————————, що чимось нагадує пуголовку: вона складається з головки (у ній міститься ядро зі спадковим матеріалом чоловіка), тіла й довгого рухливого хвостика-джгутика. Саме рівномірні рухи й обертання «хвоста» ——————.

А) відбувається часткове скорочення мускулатури.

Б) до якої статі належить людина.

В) здатності до відтворення.

Г) коли в тілі майбутньої матері з'єднуються дві клітини – сперматозоїд і яйцеклітина.

Ґ) проходячи через найвужчі місця родових шляхів.

Д) процес утворення сперматозоїдів.

Є) речовини, здатні вбивати хвороботворні організми або гальмувати їхній ріст.

Ж) Сперматозоїд – дуже маленька за розміром клітина.

З) тому її найчастіше називають сечостатевою.

И) Чоловіча сечостатева система складається з яєчок.

І) … щоб виробити достатню кількість зрілих сперматозоїдів, здатних запліднити яйцеклітину.

Ї) … щоб запліднити клітину, з якої згодом розвинеться маленька дитина, і віддати їй половину своїх генів.

К) Яєчка являють собою парні залози овальної форми.

Л) Яєчка забезпечують активні рухи сперматозоїда.

0	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**
В										

Роль гри на заняттях української мови як іноземної неймовірна. Вона є гарним засобом активізації лексики, граматики, відпрацювання вимови, розвитку навичок мовлення. Таким чином, гра – це вид діяльності іноземних студентів на занятті, в процесі якого в ігровій формі вирішуються навчальні задачі. Гра викликає інтерес й активність іноземних громадян дає їм можливість проявити себе, сприяє швидкому запам'ятовуванню іноземних слів та речень. Використання гри на заняттях української мови як іноземної допомагає викладачу розкрити особистісний потенціал кожного студента-іноземця, його позитивні особистісні якості (активність, самостійність, ініціативність, вміння працювати у групі тощо), зберегти та зміцнити навчальну мотивацію.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Творчі вправи для студентів-іноземців медичного профілю навчання з великим інтересом сприймаються у вигляді ігор, що підсилює їхню мотивацію до навчання. Різноманітні ігрові вправи із залученням технічного оснащення допомагають під час занять як іноземним студентам, так і викладачам, оскільки процес навчання у такому випадку завжди є розвивальним і цікавим. Ігрова діяльність у процесі навчання виконує наступні функції: навчальну, виховну, комунікативну, психологічну та розвивальну.

Перспективними надалі видаються дослідження, спрямовані на пошук ефективних шляхів впровадження навчальних ігор (фонетичних, лексичних, граматичних тощо) із залученням ІКТ на заняттях української мови як іноземної.

Список використаної літератури

1. Гуманітарна складова у світлі сучасних освітніх парадигм: [матеріали Всеукраїнської дистанційної науково-практичної конференції з міжнародною участю] (14–15 квітня 2016 року, Харків). – Х. : Вид-во НФаУ, 2016. – 400 с.

2. Мова, історія, культура у лінгвокомунікативному просторі: збірник наукових праць / [упоряд. Л.В. Біденко]. – Суми : Сумський державний університет, 2016. – Вип. 3. – 252 с.

3. Наука, освіта, суспільство: актуальні питання і перспективи розвитку: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Наука, освіта, суспільство: актуальні питання і перспективи розвитку» (м. Одеса, 29–30 січня 2016 р.) / ГО «Інститут освітньої та молодіжної політики»; Науково-навчальний центр прикладної інформатики НАН України. – Одеса : ГО «ІОМП», 2016. – 200 с.

4. Наукові записки Міжнародного гуманітарного університету : [збірник]. – Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2017. – Вип. 27. – 230 с.

5. Наукові записки. – Випуск 153. – Серія : Філологічні науки – Кропивницький : Видавець Лисенко В.Ф., 2017. – 764 с.

6. Сучасна філологія: теорія і практика. Матеріали ІІІ Міжнародної науково-практичної конференції (м. Івано-Франківськ, 16–17 червня 2017 року). – Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2017. – 12 с.

7. Українська мова у світі : Збірник матеріалів IV Міжнародної науково-практичної конференції, 9–10 листопада 2016 р. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2016. – 324 с.

References

1. Humanitarna skladova u svitli suchasnykh osvitnikh paradyhm: [materialy Vseukrainskoi dystantsiinoi naukovo-praktychnoi konferentsii z mizhnarodnoiu uchastiu] (14–15 kvitnia 2016 roku, Kharkiv). – Kh. : Vyd-vo NFaU, 2016. – 400 s.

2. Mova, istoriia, kultura u linhvokomunikatyvnomu prostori: zbirnyk naukovykh prats / [uporiad. L.V. Bidenko]. – Sumy : Sumskyi derzhavnyi universytet, 2016. – Vyp. 3. – 252 s.

3. Nauka, osvita, suspilstvo: aktualni pytannia i perspektyvy rozvytku: materialy Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii «Nauka, osvita, suspilstvo: aktualni pytannia i perspektyvy rozvytku» (m. Odesa, 29–30 sichnia 2016 r.) / HO «Instytut osvitnoi ta molodizhnoi polityky»; Naukovo-navchalnyi tsentr prykladnoi informatyky NAN Ukrainy. – Odesa : HO «IOMP», 2016. – 200 s.

4. Naukovi zapysky Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu : [zbirnyk]. – Odesa: Vydavnychyi dim «Helvetyka», 2017. – Vyp. 27. – 230 s.

5. Naukovi zapysky. – Vypusk 153. – Seriia : Filolohichni nauky – Kropyvnytskyi : Vydavets Lysenko V.F., 2017. – 764 s.

6. Suchasna filolohiia: teoriia i praktyka. Materialy III Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii (m. Ivano-Frankivsk, 16–17 chervnia 2017 roku). – Kherson : Vydavnychyi dim «Helvetyka», 2017. – 12 s.

7. Ukrainska mova u sviti : Zbirnyk materialiv IV Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii, 9–10 lystopada 2016 r. – Lviv : Vydavnytstvo Lvivskoi politekhniky, 2016. – 324 s.

Стаття надійшла до редакції 15.08.2017
доопрацьована 25.08.2017
прийнята до друку 12.09.2017

CREATIVE EXERCISES FOR STUDENTS-FOREIGNERS MEDICAL PROFILE OF TEACHING

Iuliia Kosenko

Sumy National Agrarian University
Gerasim Kondratjev str. 160,
Sumy, Ukraine, 40021,
phones: 8 (0542) 70-10-60
e-mail: write2yulia@ukr.net

The article can be offered to teachers as an additional source during the preparation of teaching Ukrainian language. The quality preparation issue for Ukrainian lesson as a foreign language at an early stage of the study is examined in the form of game. It was found that games positively influence the perception and learning of study material, examples of tasks are presented that have been pre-tested in the classroom. The practice of teaching Ukrainian language results are demonstrated. The main features of work with foreign students in groups is revealed. The samples of creative exercises for medical students of foreigners are given, their content is disclosed and the essence of information and computer technologies is described, positive aspects of innovative teaching technologies are shown, which should be used in the process of studying. The expediency of using a variety of gaming exercises with the involvement of technical equipment is analyzed. The role of the game in the classes of the Ukrainian language as a foreign language is proved to be a good means of enhancing vocabulary, grammar, vocabulary development, and the development of speech skills. Presented system games that can be used in the initial stage of Ukrainian language as a foreign language. The attention is focused on the perception and assimilation of Ukrainian language grammar and vocabulary to the foreigners. The problem of selection of educational material that is used on computer media have been violated.

Key words: foreign students, information and computer technology, Ukrainian as a foreign language.